

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000892

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-02-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лушпай Тетяна Іванівна

2. TETIANA I. LUSHPAI

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 01-03-2024

Спеціальність за освітою: 012 Дошкільна освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 4213

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.23, 14.23.05, 14.23.09

Тема дисертації:

1. Організаційно-педагогічні умови виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти України (кінець XX – початок XXI століття)
2. «Organizational and pedagogical conditions for the education of the basics of patriotism among older preschoolers in preschool education institutions of Ukraine (end of the 20th - beginning of the 21st century)»

Реферат:

1. У дисертаційному дослідженні вивчено історіографію проблеми та визначено наукові підходи методології історико-педагогічного дослідження, зокрема: конкретно-історичний (вивчення та викладення конкретних, вивірених фактів історії освіти в Україні досліджуваного періоду в широкому соціокультурному аспекті з подальшим їх аналізом); формаційний (оцінка проблеми дослідження в контексті соціально-економічної формації); системно-історичний (розгляд проблеми в єдності із середовищем, соціальним розвитком,

запитами українського суспільства); соціально-історичний (врахування та відтворення всіх деталей та етапів досліджуваної проблеми, соціальних механізмів, які детермінують процес патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку, особливостей розвитку соціуму в Україні); цивілізаційний (взаємодії з урахуванням загальнолюдських, громадянських цінностей особистості), культурологічний (аналіз освіти та педагогіки через призму системоутворювальних культурологічних понять, таких як: українська культура, культурні цінності, українські ідеали, норми, ціннісно-сміслові системи, ціннісні орієнтації); праксеологічний (проектування педагогами виховних цілей та взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу закладу дошкільної освіти), аксіологічний (виявлення ціннісно-сміслових орієнтирів національно-патріотичного виховання, громадянського виховання, громадянських почуттів); парадигмальний (генезис, трансформація досягнень і прогалів, логіки, умов і тенденцій, напрямів, закономірностей та альтернатив розвитку досліджуваного предмета); синергетичний (наукова інформація для відкриття нових світоглядних орієнтирів, таких як: цілісність, плюралізм (світоглядний, методологічний), відкритість пізнання).

Узагальнюючи наукові підходи вчених до розуміння ключового поняття дослідження нами здійснено дефініцію поняття «виховання основ патріотизму старших дошкільників» як організований, цілеспрямований процес засвоєння особистістю дитини громадянських почуттів, національних цінностей і норм культури, формування в неї національно-громадянської свідомості та самосвідомості, патріотичних переконань та поведінки на благо народу й держави, готовності до захисту Вітчизни. Визначено зміст поняття «організаційно-педагогічні умови виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти України (кінець XX – початок XXI століття)» як динамічний цілісний інтегрований педагогічний процес, який представляє собою сукупність взаємозалежних і взаємообумовлених зовнішніх і внутрішніх обставин виховного середовища у закладі дошкільної освіти та є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання й реалізації концептуального змісту, методів, організаційних форм з метою виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти України у кінці XX – на початку XXI століття.

На основі історико-педагогічного аналізу виокремлено організаційно-педагогічні умови виховання основ патріотизму старших дошкільників закладах дошкільної освіти України (кінець XX – початок XXI століття), зокрема: концептуальне та нормативно-правове визначення змісту та очікуваних результатів виховання основ патріотизму старших дошкільників; забезпечення варіативності форм, методів, прийомів виховання основ патріотизму дітей старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти в досліджуваний період; оновлення змісту підвищення професійної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти відповідно до нормативних вимог організації виховного процесу в досліджуваний період. Розроблено експериментальну педагогічну модель підвищення ефективності виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти України в інноваційному просторі НУШ, основними компонентами якої є мета, підходи, принципи, блоки, організаційно-педагогічні умови, форми, методи, компоненти, критерії, їх показники та очікуваний результат. Визначено тенденції розвитку системи дошкільної освіти впродовж кінця XX – початку XXI століття у контексті виховання основ патріотизму старших дошкільників, зокрема: створення законодавчо-нормативної бази дошкільної освіти; оновлення змісту дошкільної освіти; навчально-методичне забезпечення народознавчого змісту патріотичного виховання; переорієнтація навчально-виховного процесу на основі особистісно орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів та впровадження інноваційних методів виховання особистості дитини та підготовки майбутнього вихователя закладів дошкільної освіти. Ключові слова: патріотизм, виховання, національно-патріотичне виховання, старші дошкільники, громадянське виховання, гуманізація, інноваційні технології, ціннісні орієнтації, організаційно-педагогічні умови, періоди, нова українська школа, тенденції, вихователі закладів дошкільної освіти, партнерська взаємодія

2. In the dissertation study, the historiography of the problem was studied and the scientific approaches of the methodology of historical-pedagogical research were determined, in particular: concrete-historical (the study and presentation of specific, verified facts of the history of education in Ukraine of the studied period in a broad socio-cultural aspect with their subsequent analysis); formation (assessment of the research problem in the context of socio-economic formation); systemic-historical (consideration of the problem in unity with the environment,

social development, requests of Ukrainian society); socio-historical (taking into account and reproduction of all details and stages of the investigated problem, social mechanisms that determine the process of patriotic education of older preschool children, features of the development of society in Ukraine); civilizational (interactions taking into account universal values of the individual), cultural (analysis of the sphere of education and pedagogy through the prism of system-forming cultural concepts, such as: Ukrainian culture, cultural values, Ukrainian ideals, norms, value-meaning systems); praxeological (projecting by teachers of educational goals and interaction of all subjects of the educational process of a preschool education institution), axiological (identification of value-meaning orientations of patriotic education); paradigmatic (genesis, transformation of achievements and gaps, logic, conditions and trends, directions, regularities and alternatives of development of the studied subject); synergistic (scientific information for the discovery of new worldview landmarks, such as: integrity, pluralism (worldview, methodological), openness of knowledge). Summarizing the scientific approaches of scientists to the understanding of the key concept of the study, we defined the concept of "education of the basics of patriotism of older preschoolers" as an organized, purposeful process of assimilation of civic feelings, national values and norms of culture by the child's personality, the formation of national-civic consciousness and self-awareness, patriotic convictions of behavior for the good of the people, readiness to protect the Motherland. The content of the concept "organizational and pedagogical conditions for the education of the basics of patriotism in older preschoolers in preschool education institutions of Ukraine (end of the 20th - beginning of the 21st century)" is defined as a dynamic integral integrated pedagogical process, which represents a set of interdependent and mutually conditioned external and internal circumstances of the educational environment in the institution of preschool education and is the result of purposeful selection, construction and implementation of conceptual content, methods, organizational forms with the aim of educating the basics of patriotism in older preschoolers in preschool education institutions of Ukraine at the end of the 20th - at the beginning of the 21st century. On the basis of the historical and pedagogical analysis, the organizational and pedagogical conditions for the education of the basics of patriotism among older preschoolers in preschool education institutions of Ukraine (end of the 20th - beginning of the 21st century) were identified, in particular: conceptual and regulatory definition of the content and expected results of education of the basics of patriotism in older preschoolers; ensuring the variability of forms, methods, methods of education of the basics of patriotism in children of older preschool age in preschool education institutions during the researched period; updating the content of increasing the professional competence of the teacher of the preschool education institution in accordance with the regulatory requirements of the organization of the educational process in the researched period. An experimental pedagogical model of increasing the effectiveness of education of the basics of patriotism of older preschoolers in preschool education institutions of Ukraine in the innovative space of the National Academy of Sciences was developed, the main components of which are the goal, approaches, principles, blocks, organizational and pedagogical conditions, forms, methods, components, criteria, their indicators and the expected result. Key words: patriotism, education, national-patriotic education, older preschoolers, civic education, humanization, innovative technologies, value orientations, organizational and pedagogical conditions, periods, new Ukrainian school, trends, educators of preschool education institutions, partnership interaction.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лушпай Т. Організаційно-педагогічні умови виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти України (кінець XX- початок XXI століття). Науковий журнал «Академічні студії. Серія «Педагогіка» Випуск 4, 2022. С. 178-182
- Лушпай Т., Якименко С. Дефінітивний аналіз ключових понять дослідження проблеми виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти (кінець XX – початок XXI століття). Наука і техніка сьогодні. №11 (25). 2023. С. 457-466. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-11\(25\)-457-466](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-11(25)-457-466)
- Лушпай Т. І., Якименко С. І. Ключові перспективи розвитку системи патріотичного виховання старших дошкільників в умовах НУШ. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 12(18).
- Лушпай Т., Якименко С. Суспільно-історичні та соціально-педагогічні передумови виховання основ патріотизму старших дошкільників у закладах дошкільної освіти (кінець XX – початок XXI століття). Вісник науки та освіти. 2023 №8 (14). 2023. С. 615-624.
- Лушпай Т. Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в сучасних закладах дошкільної освіти. Virtus: Scientific Journal. 2020. № 45. С. 88-91.
- Лушпай Т. Концептуальне та нормативно-законодавче формування змісту виховання основ патріотизму у старших дошкільників (1991-2000 рр.). Colloquium-journal №27 (186), Część 1 Warszawa, Polska. 2023. С. 73-75.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Якименко Світлана Іванівна
2. SVITLANA I. YAKUMENKO

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4230-9586

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сопівник Ірина Віталіївна

2. IRYNA V. SOPIVNYK

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1187-6211

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кучай Тетяна Петрівна

2. TETIANA P. KUCHAI

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3518-2767

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зданевич Лариса Володимирівна

2. LARYSA V. ZDANEVYCH

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8387-2143

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Код за ЄДРПОУ: 02138872

Місцезнаходження: вул. Проскурівського підпілля, буд. 139, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філімонова Тетяна Володимирівна

2. TETIANA V. FILIMONOVA

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6722-6333

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Трифопова Олена Сергіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Трифопова Олена Сергіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Пересунько Микола Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна